

Teistmoodi suurem Eesti

Austatud riigikogu esimees!
Lugupeetud riigikogu liikmed!

Kas Te olete vahel mõelnud väga suure Eesti peale? Näiteks sellise peale, mis oleks 100 korda suurem? Selline riik oleks rahvaarvult Venemaa suurune.

Ei tea kas ta oleks ka oma naabrite suhtes ka sõbralik kant? Kuidas see majanduslikult töötaks? Oleks ta õnnistatud maavaradega või mitte? Kas ta oleks korrupsioonist vaba? Kas seal usutaks rohkem jumalat? Milline oleks selle riigi ajalugu?

Vähe sellest, et me ei mahuks ära lauluväljakule, tõenäoliselt oleksime oma maailmajaos oluline tegija ning meid kardetaks.

Meil esinevate isekate köhatuste peale võpataksid maailma riikide luureteenistuste kodeeritud sideliinid. Ning Edward Lucas tunneks muret hoopis meie läheduses asuva väikese Läti ja Leedu turvalisuse pärast.

Aga me muidugi ei ole nii suured. Me oleme üks maailma väiksemaid täismahus toimivaid riike, mis ei ole saar. Nähtused, mis suure riigi puhul võivad mõjuda ähvardavalt, mõjuvad meie puhul arusaadavalt ja inimlikult. Mured, mis suure riigi puhul võivad mõjuda süngetena, kannavad meie puhul vaid nime "arenguvajadus". Väljakutsed, mis paistavad suures riigis välja reljeefsena, on meil nõrgemalt pildis ja seepärast liigagi tihti lihtsalt mööda vaadatavad.

Aga ka lihtsamad lahendada.

Kuna me oleme väikesed, siis on paljud asjad kergemini ja kiiremini ümber korraldatavad.

Kasvõi seesama eurorahade teema. Me võime olla meetme usku, loovutada otsustamise Brüsselile ja hinnata normitehniliste võtetega ettevõtjate ärimudeleid. Kuid kui me taandame ära mõtlemise, liidri vastutuse ja kohustuse eilseid asju homme uuel tasemel teha, siis me rahva ja riigina ei edene.

Austatud Riigikogu liikmed – olgu see kui tahes leierdatud ütlus, kuid meie väiksuses peituvadki meie unikaalsed innovatsioonivõimalused. Samuti võimalus ühiselt mõelda, olulises kokku leppida ja liidrite eestvõttel mõjusaid asju ellu viia.

Me teame värskest maailmakogemusest, et seni, kuni keskmine inimene riigis tunneb, et nii tema ja tema laste elujärg kui ka riigivalitsemine lähevad aasta-aastalt paremaks, eksisteerib poliitiline stabiilsus. Ja ka vastupidi.

Täna on selge, et kapslis struktuurid ning soov eilsete lahendustega tänaseid ja homseid mitmetahulisi probleeme lahendada on teinud suure osa läänemaailma riike võimetuks süsteemsetele kriisidele vastata. Eesti on kriisist seni läbi tulnud suhteliselt heas vormis ja erinevalt paljudest teistest riikidest ei ole meil liigset minevikutaaka.

Seepärast võiks meist saada märgiline riik Euroopas, kes maailma üldise peataoleku taustal endale uue arenguhüppe tarbeks sobiva mudeli valmis sepistab. Euroopa tegelikult vajab sellist näidisriiki, kes lisaks korras riigirahandusele suudab ette näidata ka tuleviku-arengut toetava, era- ja avaliku sektori ambitsiooni ühendava riigikorralduse.

Austatud Riigikogu liikmed,

Uute sisukate eesmärkide seadmisel oleme Eestiga huvitavas positsioonis. Ühelt poolt oleme Euroopa Liidu äärealal ja Venemaa külje all, teisalt osa Põhjalast – regioonist, kus arendatakse enamus Euroopa uutest tehnoloogiatest, kus on korralik finantsdistipliin ja vägagi tasakaalus arenenud ühiskonnad. Ning millel on tõenäosus näiteks koos Saksamaa ja Hollandiga saada Euroopa kasvukeskuseks.

Milline saab olema Eesti roll selles – see on meie endi teha.

Ma olen päri optimistidega, et Eestil ja Tallinnal on jumet saada Läänemere tõmbekeskuseks. Kuid selleks peame võtma tõsiselt käsile oma majandusele uue, senisest palju rahvusvahelisema ja suurema lisandväärtusega teekonna rajamise.

Head kaasamõtlejad,

Me oleme kriisist läbi tulnud, kuid siiski nõ Lõuna-Soomena. Meie majanduse tänane lagi on olla Skandinaavia tubli teenindaja, kuid mitte võrdväärne partner. See rada on meile tuttav, lihtne ja väikeste riskidega. Kuid see on ka madala potentsiaali ning lühikese kestlikkusega.

Ometi oma sisemas ei taha me jääda Skandinaavia väikeseks vennaks, teha lihtsamat ja intellektuaalselt vähem paeluvat tööd, saada vähem palka. Veel vähem tahame me näha seda, et meie noored ellusukeldujad otsiksid iseenesestmõistetavalt eneseteostust vaid piiri tagant. Maailmas tegelikult on mitmeid riike, kus pea pooled tööelistest teenivad elatust piiri taga, ning kus kohalik majandus elavdub täpselt kord aastas, seda aastavahetuse aegu, kui üheskoos kodus käimas ollakse.

Milles siis Eesti tulevikuedu väljakutse ennekõike seisneb?

Kui püüda see ühte lausesse kokku võtta, siis kõlaks see umbes järgmiselt: me ei suuda muuta oma makroökonomilisi tugevusi mikro-tasandi konkurentsivõimeks.

Me oleme kolme haruga kahvlis:

Ühelt poolt on meil ambitsioonikad eesmärgid.

Teisalt on meil hea makro- ja eelarvepoliitika, tugevad institutsioonid, madalapoolne korruptsioonitase ja toimiv õigusriik.

Kuid kolmandaks on meie äride keerukus, strateegiline roll ja rahvusvahelisis väga madalad. Nii näiteks on meie eksportiva elektroonikatööstuse tootlikkus 10% Rootsi omast, meie töötleva tööstuse keskmine palk on tublisti alla 1000 euro kuus, meie ekspordist teevad enamuse vaid sadakond ettevõtet, millest kahte kolmandikku kontrollivad välisinvestorid. Viimane pole iseenesest paha. Kuid nad teevad siin täpselt nii keerulist tööd, kui häid inimesi meil on pakkuda.

Minu küsimus siin on: kuidas sellest kahvlist välja tulla? See on tegelikult üks Eesti olulisemaid tulevikuküsimusi. Selleks ei ole olemas universaalset mudelit, mida rakendada. Pole ka head valemit, mida otse kopeerida. Nagu soovitab OECD tabavalt oma 2011 a. raportis Eesti riigivalitsemisest: et Eestil tuleb oma lahenduskäigud rätsepatööna ise leida. Muud valikut polegi – see on meie enda ühine töö, nii siin saalis kui ka Eestis laiemalt.

Eesti ambitsiooniks peaks olema saada Läänemere tõmbekeskuseks

Selleks, et Eestist saaks Skandinaavia tõsiseltvõetav partner, peab meist saama koht, kus uued, huvitavad ja globaalset tähtsust omavad asjad juhtuvad. Tõmbekeskuste sünonüümiks on energia ja võtmesõnadeks soosiv sotsiaalne ja füüsiline taristu.

Tõmbekeskusteks on lihtsam saada ajaloolistel kauplemiskeskustel (nt London, Amsterdam ja Hong Kong) või siis kultuuriliselt ja ettevõtlikkuselt elavatel piirkondadel (nt Sydney, San Francisco, Kopenhaagen ja Mumbai).

Tõmbekeskused on atraktiivsed laiale ringile ambitsiooniga tegijatele ja maailmakodanikele. Nende seas on tudengid ja professorid, ettevõtjad ja investorid, kultuuritegijad, arstid ja teadlased, arhitektid ja arendajad, professionaalsete teenuste pakkujad ja pankurid, konverentsi- ja ärituristid, aga ka näiteks maratonijooksjad, poodlejad ja seljakotirändurid.

Uuringud näitavad, et valdav enamus ülimobiilseid teadmustöötajaid valivad oma töökoha just asukoha, mitte aga organisatsiooni või firma järgi.

Seepärast valivad tänased targad ettevõtted oma tegutsemiskoha just piirkonna järgi, kus nende tulevased töötajad elada tahaksid.

Nii on filmitööstus koondunud Hollywoodi, Ida- ja Kagu-Aasia disainitööstus Lõuna-Koreasse jne. Täpselt selliseks, omades valdkondades tõmbekeskuseks peaks tuleviku-Eesti kujunema.

Niisiis, Läänemere ümbrus vajab märksa globaalsemat ja teistmoodi mõtlevat keskust, kuid see ei teki iseenesest

Tallinn on unikaalne linn, kus randuvad otse kesklinna maailma suurimad kruisilaevad, tuues meile ilma suurema kutsumiseta kümneid tuhandeid maksujõulisi kliente nädalas. Meie tänaseks laeks on müüa neile sadamakioskites *Baltic Amber*'it ehk maakeeli Balti merevaiku.

Kümne, aga miks mitte juba viie aasta pärast peaks kaugete riikide turistid astuma laevalt otse muusikaliteatrisse, ooperiteatrisse, konverentsikeskusesse, kallisse hotelli, kaubamajja või kasvõi kasiinosse. Meil on täna klient olemas, aga riigina või linnana me korralikku müüki ära ei tee – kui ettevõtja keeles öelda.

Olgu see siin üheks eluliseks ja ilmekaks näiteks, kus meie võimalused peidus on.

Kuidas sellise eesmärgi suunas liikuda?

Ma ei ole kindlasti kõikiteadja, kuid maailmakogemuse, ekspertarvamuste ja Arengufondi seirete põhjal on võimalik esile tõsta viis perspektiivi, kust konkreetsemaid lahenduskäike otsida.

1. Esiteks eksperimenteeriv majanduspoliitika – kus täpse retsepti asemel era- ja avalik sektor üheskoos õpib ja katsetab

Toon mõned näited. Selleks, et finantsvahendusteenuste ekspordis Eestile võimalusi otsida, ennast konkurentipiirkondadega võrrelda ja siis täpsed panused teha, oleme koos erasektoriga käima lükanud FinanceEstonia.

See on vabatahtlikul alusel töötav era- ja avaliku sektori koostööplatvorm, kus tänaseks on juba üle 20 liikme, ning mille eesmärgiks on viia Eesti finantsteenused ja nendega seotud tugiteenused rahvusvahelisele areenile. Eestis on finantsvahendus-sektori tänane maht u 4% SKP-st, mis on natuke alla optimaalse, kui me tahame, et kohalik kapitaliturg ettevõtjatele piisavalt paindlik oleks.

Kuid ekspordi suunal on turvalist kasvuruumi piisavalt, et finantssektor kui küllalt suure lisandväärtusega valdkond rahvusvahelistuda saaks – seda nii otsese ekspordi kui ka kohalike ettevõtete maailma mineku toetamise mõttes. Sedasorti era- avaliku- ja haridussektori koostööplatvormid on ka head võimalused kulusid kokku hoida – omavahel nii tööine kui ka rahaline panus ära jagada.

Sarnast ettevõtmist oleme me käivitamas ka meditsiiniteenuste vallas, mille nimeks on MedicineEstonia.

Selliseid ärivaldkondi on Eestis mitmeid, kus era- ja avaliku sektori teadmist ning ambitsiooni kokku pannes uusi konkurentsieeliseid välja saab mängida.

Samuti vägagi konkreetseid asju teoks teha. Olgu selleks siis rohemajanduse, rahvusvaheline kaubandus ja logistika, aga miks mitte ka põllumajandus ja töötlev tööstus, kui traditsioonilisemaid valdkondi nimetada.

Kuid mis kõige olulisem – mis iganes valdkonnas me Läänemere ääres arvestatavas tegijaks kujuneda tahame, peab meil olema arvestatav partnerite ring kaugematel turgudel. Me peame suutma tuua siia piirkonda uut kvaliteeti ja koostöösuhteid, mis aitaks ka meie naaberriikide ettevõtjatel arenguhüpet teha.

2. Siit jõuamegi strateegiliste kasvualdkondadeni – teise olulise teemani

Rusikareegel ütleb, et mida kõrgemale tõuseb riigi arengutase, seda raskem on iga järgmine arenguhüpe. Eesti üldine ärikeskkond on juba üsna hästi ära lihvitud – raske on uute universaalsete argumentidega välja tulla. Selles mõttes sarnaneb väikeriigiga tippu pürgimine kellasepa ülesandele, kus masinavärk koosneb väikestest detailidest, mis peavad omavahel kokku töötama. Nende detailide all mõtlen ma ennekõike inimkapitali, haridust ja teadust, tipptegijate läbirääkimisaega ja riiklikke koostöösidemeid.

Minu käest on tihti küsitud, kas Eesti peaks must-valgeid sektoraalseid fookuseid seadma. Minu üldine arvamus on jätkuvalt et ei peaks. Eesti on liiga väike ja ka ühes sektoris olevate ettevõtete arv on liiga väike selleks, et selle põhjal väga olulisi hariduslikke jms prioriteete seada.

Samuti olen ma kahtlev kitsa valiku baastehnoloogiate eelisarendamisel, kuna suure tõenäosusega (lotovõidud on muidugi alati võimalikud) ei suuda me tõenäosusteoorias edestada endast 10, 100 ja 1000 korda suuremaid riike, et just meie panustatav lahendus maailmas nii teadusliku kui ka ärilise läbilöögi teeb. Mis muidugi ei tähenda, et me alustehnoloogiatega tegelema ei peaks – see on maailmatasemel teaduse kui kõrghariduse aluseks.

Kasvuvaldkonnad on selles mõttes sümbioos globaalsest nõudlusest ja megatrendidest, riigi tehnoloogilisest suutlikkusest, majanduslikust realiteedist ja ambitsioonist nii indiviidide, ettevõtete kui ka riiklikul tasandil.

Maailmast võib näitena tuua keskkonna- ja rohemajanduse ning säästva energeetika, millest on saanud üks riskikapitalistide peamisi investeerimisvaldkondi.

Aastaks 2020 annab rohemajandus näiteks Saksamaal juba rohkem tööd kui auto- või masinatööstus. Rohemajandus pakub kasvuvõimalusi nii Eesti töötlevale tööstusele, teenusemajandusele, kui ka IT äri.

Selleks, et Eesti ettevõtted rohemajandusest kui üleilmsest võimalusest osa saaksid, oleme Arengufondis algatanud Rohemajanduse kasvuprogrammi. See on poliitikavaldkondade ülene algatus, käsitlemaks tervikuna erinevaid roheline majanduse komponente, muu hulgas Eesti poolt võetud kliima- ja keskkonnakohustusi ja antud lubadusi, teadus- ja arendustegevust, haridust, innovatsiooni ja ettevõtluspoliitikat ning allutaks need konkurentsivõime, uute ärialade ja ekspordivõimekuse arendamisele.

Sarnased võimalused kasvavad välja ka heaolu- ja tervisemajandusest, mis pakub lahendamist vajavaid väljakutseid praktiliselt kõigis majandusharudele.

Üle poole Eurooplastest on täna põhimõtteliselt valmis välisriigis tervishoiuteenust tarbima, samas kui vaid 4% neist on seda realselt teinud. Aastaks 2050 on ainuüksi Soomes ja Rootsis ligi pool elanikkonnast üle 65 aasta vanused, kes lisaks meditsiiniteenuse tarbimisele on aktiivsed ka tööturul ja seetõttu piisavalt varakad, et endale heaolu- ja tervise teenuseid lubada.

Kulutused tervishoiule kasvavad SKPst kiiremini pea kõigis arenenud riides, seda isegi kiire majanduskasvu aastatel. Omaette liiga on USA, kus tervishoiukulud on täna juba 17% SKPst; Euroopa keskmine tase on 9,5%.

Arengufondi ja Teenusemajanduse koja varem-mainitud koostööalgatuse MedicineEstonia eesmärgiks ongi Eesti ettevõtete äri võimaluste avamine sellel globaalsel kasvualal. See toob kokku kõik osapooled, kes heaolu- ja meditsiiniteenuste, seotud tehnoloogiate ja toodetega Eestis tegelevad. Nende seas era- ja avaliku sektori haiglad, ravispäevad, tervishoiu-IT lahenduste pakkujad, biotehnoloogia firmad, meditsiini vallas tegutsevad haridus- ja riigiasutused.

Miks mitte ei võiks Eestist kujuneda piirkondlik tervishoiu-keskus e HUB, mis oli ühtlasi ka kõige ambitsioonikam nägemus, mis kasvas välja Arengufondi tervishoiuteenuste ekspordiseirest.

Eestist võiks saada edumeelne keskkond, kes räägib rahvusvahelistes organisatsioonides kaasa tervishoiuteenuste vaba liikumise osas. Piirkond, kust tulevad uudseimad tervishoiu-IT

lahendused, kes pakub end ümbritsevatele riikidele tervishoiuteenuseid ja parandab seeläbi ka siseriikliku tervishoiu kvaliteeti ning kättesaadavust.

Üks Arengufondi kitsamaid seiretöid IT kasutamisest tervishoius tõi näiteks välja, et Euroopas saab tervishoiu-IT lähiajal suuruselt kolmandaks tervishoiuharuks. Samuti on aastaks 2020 saanud tervishoiust maailma IT tööstuse suurim tuluallikas. Samas täna on meil vaid mõne ettevõtte, kes selles vallas tublit eksporti suudavad näidata.

Kasvuvaldkonnad kasvavad sageli välja ka algsetest murekohtadest, nagu näiteks veetehnoloogiad Singapuris. Mõtestatud arendamise korral võiks näiteks küberkaitse puhul Eestiga sama juhtuda. Kuid selleks vajame me valdkondlikke *start-up* ettevõtteid, teaduse ja kõrghariduse arendamist ning peame Eestisse meelitama suurkorporatsioonide temaatilisi arenduskeskusi.

Oluline on ära märkida, et eeltoodud põhimõteted defineeritud ja organisatsioonide üleselt arendatavad kasvuvaldkonnad võiksid saada üheks lähtealuseks Eesti uue tsükli eurorahade planeerimisel.

Veelgi enam, selliselt arendatud valdkondade edukuse tõenäosust on suures korrelatsioonis inimkapitali kättesaadavusega – nii mahus kui ka kvaliteedis. Mis viivad meid tänase kõne kolme viimase teemani: struktuurimuutuste poliitika, talendipoliitika ja maailma arengutrendide tundmine.

3. Struktuurimuutuste poliitika

Struktuurimuutuse poliitika tähendab iseenesest erinevate sammude kogumit, mille ühiseks eesmärgiks on majanduse ajakohastamine, suuremat lisandväärtust andvate ärivaldkondade ja -funktsioonide suunas liikumine. Struktuurimuutuste poliitikal on neli tahku, mille kõigiga tuleb tõsiselt tegeleda.

Nendeks on:

- Esiteks, tänaste äride liikumine väärtusahelas keerukamaks (tootmisfunktsioonilt arendusse, disaini või müüki);
- Teiseks, tänaste äride liikumine olemasoleva kogemuse baasilt keerukamatesse sektoritesse (nt põlevkivist põlevkivikeemiasse, puidust metsamasinatesse ja metsa keemiasse);
- Kolmandaks, uute ja suuremat lisandväärtust andvate ärivaldkondade ja ettevõtete importimine majandusse välisinvesteeringute läbi;
- Neljandaks, uute ja suuremat lisandväärtust andvate globaalsete kasvuettevõtete (nn *start-up* firmad) arendamine nullist ja/või ülikoolide külje all.

Arengufondi riskikapitali suund tegeleb seaduse kohaselt neljanda valdkonnaga – Eesti ambitsioonika uuettevõtluse ja selle arengu eeltingimuseks oleva riskikapitalituru arendamisega.

Viimase kohta võib hea näitena tuua Eesti Era- ja Riskikapitali Assotsiatsiooni EstVCA käimalükkamise paari aasta eest. Täna on sellel tööstusharu parimat praktikat arendaval ja levitaval MTÜ juba üle 40-liikme.

Globaalse vaatega uuettevõtete jaoks on käesolev aasta tähtis, kuna esmakordselt Eesti ajaloos võitis *start-up* ettevõtete Fortumo aasta ettevõtte tiitli. Kui me Arengufondiga nelja aasta eest Eesti riskikapitali turgu arendama hakkasime, olid terminid nagu kasvuettevõtte, riskikapital ja skaleeritav ärimudel justkui võõrkeel. Täna ei leia naljalt päevalehte, kus need teemad ülepäeviti läbi ei käiks.

Head riigikogu liikmed, Eesti Arengufond on täna suurim Eesti ettevõtetest koosneva portfelliga riskikapitalifond. Oleme koos erainvestoritega investeerinud 15 maailma pürgivasse ja seal juba tunnustust koguvasse ettevõttesse. Nende seas on maailma suurimaks insenerfirmaks pürgiv GrabCAD, virtuaalse riietuskabiini loonud Fits.me, Põhja-Ameerikas mobiilmakseid ja -parkimist pakkuv NowInnovations, satelliitmodemeid arendav Modesat, postiterminalide ja tarkvara arendaja Cleveron/SmartPost, uue põlvkonna tuuleturbiine valmistavad GoliathWind ja MyWind, pilgujälgimise tehnoloogia looja Realeyes, igamehe taskutreener Sportlyzer jne. Need on reaalsed Eesti uuettevõtted, kes murravad oma innovatsioonidega maailma.

Nende ja mitmete teiste tehnoloogiafirmade tõttu on Eesti saavutanud maailma *start-up* kommuunis arvestatava tegija positsiooni. Näiteks Euroopa juhtiva ärikiirendi Seedcamp äsja toimunud investorürituse raames käis agar debatt Twitteris ja muudes kanalites teemal, et kuidas Eestist kasvab välja nii eba- proportsionaalselt palju kõrge potentsiaaliga idufirmasid. Ja kuidas muul Euroopal on keeruline SeedCampi pääseda kui nende 12 finalist-projektist 4 on Eestiga seotud.

Eesti on alustavate tehnoloogiafirmade maailmas täna juba võrdne võrdsete seas – seda nii Soomes, Inglismaal kui ka Ameerika Ühendriikides.

Võtmeküsimus meie jaoks on: mida teha, et sellised ettevõtted Eestist kasvada saaksid ja neid viis või kümme korda rohkem oleks. Selleks on meil vaja ühelt poolt rohkem äriingleid ja kapitaliseeritud riskikapitalifonde, teisalt peame oma väiksuse tõttu heitma pilgu ka piiri taha, et sealt tugevaid *start-up* ettevõtteid juurde meelitada.

Eestil on juba üksjagu argumente, et saada siinse piirkonna *Start-Up* Riigiks, kuid selle nimel tuleb vähemalt kümnend sihipärast tööd teha – Silicon Valley on ehitatud enam kui 50 aastat.

4. Eeltoodu viib meid neljanda olulise teemani, milleks on valdkondadeüleline talendipoliitika.

Nendesamade varem-mainitud teadmismahukate ettevõtete suurim arenguprobleem on vajalike oskustega inimeste leidmine, samuti vajadusel nende maailmast Eestisse toomine. See võtab nii ülikoolide kui ettevõtete näidete varal täna palju aega, on kallis ja bürokraatlik.

Maailma arengusuundumused lubavad meil arvata, et globaalne konkurents kvaliteetse tööjõu järele, sõda talentide pärast teravneb veelgi.

Sellistes oludes ei saa tööjõupuudusele lahendust otsida vaid haridussüsteemist – lisaks tuleb leida kiiremaid ja paindlikumaid teid, näiteks rakendada valikulist immigratsioonipoliitikat.

Sarnasele järeltulele jõudis näiteks ka Arengufondi seire IT kasutamisest majanduse konkurentsivõime kasvatamisel. Meil on Põhjamaadega võrreldes tööjõuturul puudu kuni 20

000 IT kvalifikatsiooniga spetsialisti selleks, et neid oleks Põhjalaga sarnases suurusjärgus igas majandusharus. Samas kui IT eriala lõpetab meil aastas alla neljasaja tudengi.

Selleks, et oma võimalusi ITs suuremas matus ära kasutada, peame paralleelselt tegelema nelja asjaga, mille ühisnimetajaks ongi projekt "IT Akadeemia". Me peame IT hariduse mahtu ja kohati ka kvaliteeti tõstma. Teiseks tuleb tegeleda IT olulisemates rakendusvaldkondades interdistsiplinaarsete rahvusvaheliste programmide käivitamisega, kus u pooled tudengid ja professorid on väljastpoolt Eestit. Akadeemilise järelkasvu tekitamise nimel peame saatma järjepidevalt oma parimaid tudengeid maailma juhtivatesse ülikoolidesse õppima. Ning neljandaks peame leidma viisi, kuidas lahendada IT spetsialistide põuda selektiivse immigratsiooniga.

Selleks, et Lääneriikides majanduskasv säiliks, on ainuüksi USAs aastaks 2030 tööjõuturule vaja juurde ligikaudu 25 miljonit inimest ja Euroopas 45 miljonit inimest. Nende hulgas hakkab kõrge kvalifikatsiooniga töötajatest enim puudus olema inseneridest, IT-spetsialistidest, tervishoiu- ja haridustöötajatest.

Hea Riigikogu, selleks, et meie ettevõtted saaksid areneda ja et me globaalses talendirallis kaotajaks ei jääks, vajame me poliitikavaldkondade ülest terviklikku talendipoliitikat ja märksa sihiteadlikumat inimvara juhtimist. Me lubame Arengufondi poolt käima lükatud talendiseirega selleks vajaliku taustateadmist luua.

Novembris olete kõik oodatud ka talenditeemat avavale Arenguforumile, kus toome esmalt lauale maailma talendiralli telgitagused ja edukate riikide praktikad selles vallas.

5. Viiendaks oluliseks teemaks on maailma arengutrendide mõistmine.

Meie edukus maailmas sõltub otseselt sellest, kui palju me seda tunneme. Kui palju me seal toimuvaid paratamatuid protsesse mõistame. Endel Lippmaa ütles Kasvuvisioni töö raames Arengufondile antud intervjuus tabavalt, et "Eesti edu saab tulla vaid targast liitumisest maailma majanduse tegelikkusega".

Ma julgen kinnitada, et vaatamata ühtlaselt hallile foonile maailma majanduses ja eurotsooni tulevikus, on maailmas palju kirkaid värve ehk trende, mis on üheaegselt väljakutsed, kuid ka suured võimalused väledatele ettevõtetele ja riikidele.

Selleks, et kõik eestimaalased maailma võimaluste virvarrist struktureerituma ülevaate saaks, veab Arengufondi seiremeeskond trendiblogi www.fututuba.ee. Sealt leiate värskeid uuringuid ja lugusid näiteks tuleviku töökohtadest, tärkavatest ärivõimalustest, energeetika tulevikust, rohemajandusest, vananemisest, kaugetest turgudest, linnastumisest, uudsetest valitsemismeetoditest, välisinvesteeringutest, tarbimisest, migratsioonist jpm.

Head Riigikogu liikmed – ma loodan, et toodud viis perspektiivi andsid teile mõtteainet. Teile koostatud raportist Edasi! saate nii ära märgitud teemadest kui ka muudest tulevikku mõjutavatest trendidest põhjalikumalt lugeda.

Korrates eeltoodu põhjal Jakob Hurda 140 aastat tagasi öeldut, siis Eesti rahva ajalooline kutsumus on saada suureks ja vägevaks just vaimu asjades. Me peame maailmakodanikeks saama just tarkuse, uuendusmeelsuse ja headusega. Selle võimalikkuse ilmekaim näide on

TeemeÄra meeskond, kelle vabatahtlik planeedikoristamise ettevõtmine on ringi peale teinud juba ¼ ÜRO riikidest. Kusjuures värske uuring USAs näitas, et 75% inimestest usub just kodanike vabatahtlikku kaasamise maailma suurimate väljakutsete lahendamisel.

Niisiis, momentum Eesti jaoks on käes ja me lihtsalt peame selle ära kasutama. Maailm ja Euroopa on mitmete süsteemsete kriiside küüsis, lahendades paljuski minevikus tehtud valearvestusi ja vigu. Eesti seevastu on küllalt heas vormis, et muutuva maailma keerises otsustav liigavahetus teha.

Lõpetuseks soovin ma teile öelda, et Teie ellukutsutud Arengufondist on tänaseks saanud Eesti riigi innovatsioonilabor ja muutuste agent. Tänu seiretöö kaasavale iseloomule on osapooled hakanud Arengufondi võtma kui omamoodi ühenduslüli ja „tõlki” ettevõtlussektori, riigi ja kolmanda sektori vahel. Seda on mõistlik ära kasutada, et ette võtta uusi era- ja avaliku sektori koostööalgatusi, mis aitaksid läbi mängida erinevate huvipoolte kaasamist vajavaid keerukaid teemasid.

Selleks, et Arengufondi mõju Eesti majanduse arendamisel veelgi suurem oleks, tasub seda suunata lisaks riskikapitaliinvesteeringutele ka rohkem strateegilist laadi investeeringute suunas. Selle taustal võib Arengufond kujundada ka läbirääkijaks oluliste ja suuremate välisinvesteeringute kaasamisel meie majandusse.

Ma plaanin järgmistel kuudel kohtuda Riigikogu erinevate fraktsioonidega, ministriumite ja asjakohaste riigiasutuste juhtidega. Minu soov on üheskoos arutada, kuidas Arengufond saaks järgmisel neljal aastal Eesti riigile võimalikult kasulik olla.

Ikka selleks, et Eesti teaks ja kasutaks oma võimalusi muutavas ja globaliseerunud maailmas läbilöömiseks.

Ma tänan Teid tähelepanu eest ja vastan meeleldi Teie küsimustele.

